

TOIMINTAKULTTUURIN KEHITTÄMISEN MUISTILISTA *Kirjoittanut: Silja Lamminmäki-Vartia & Dani Lahtinen*

Toimintakulttuurin kehittämisen muistilista varhaiskasvatuksessa:

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

- lapsi saa kertoa ja jakaa sekä näkemyksiään että tietoaan katsomuksista ja henkilöstö syventää lasten tietoa
- erilaisille mielipiteille ja tunteille on tilaa katsomuksiin tutustuttaessa
- kunnioitus ja huomaavainen käytös kuuluvat myös katsomusten kohtaamiseen
- uusille ideoille katsomuskasvatuksen toteuttamiseksi ollaan avoimia ja toimintaa arvioidaan jatkuvasti

Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

- Katsomukset, erilaiset mielipiteet ja ideat saavat näkyä ja kuulua lasten leikeissä
- henkilöstö kiinnittää huomiota leikkivälineiden tarkoituksenmukaisuuteen ja monipuolisuuteen
- yhteistyö huoltajien ja lähiympäristön kanssa kuuluu varhaiskasvatuksen toimintakulttuuriin
- ylläpidetään ja rakennetaan yhteistyötä katsomuskasvatuksessa
- turvallinen yhteisö, jossa opetellaan ristiriitojen ratkaisemisen ja erilaisuuden kohtaamisen taitoja

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

- katsomuskasvatus on ensi sijassa kaikille ryhmän lapsille yhteistä toimintaa
- huomioidaan kaikki ryhmässä läsnä olevat katsomukset ja tutustutaan niihin
- rohkaistaan vuorovaikutukseen ja toimimaan osana vertaisryhmää, ohjataan huomioimaan ja kunnioittamaan toisten yksilöllisyyttä
- katsomusten yhdenvertaisesta huomioinnista keskustellaan työyhteisössä
- esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvistä asioista keskustellaan ja niiden syrjivään tai asenteelliseen ilmenemiseen puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa kiinnitetään huomiota ja siihen puututaan

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

- oikeus omaan kieleen, kulttuuriin, uskontoon ja katsomukseen on perusoikeus
- suomalaista kulttuuriperintöä sekä yhteisön ja ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta arvostetaan ja hyödynnetään toiminnassa

- henkilöstöltä edellytetään tietoa toisista kulttuureista ja erilaisista katsomuksista sekä taitoa nähdä ja ymmärtää asioita monesta näkökulmasta ja asettua toisen asemaan

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

- identiteettien kehittymiselle sijaa
- tuetaan lasten hyvinvointia ja luodaan turvaa arkeen
- harjoitellaan, miten kohdata eriävät mielipiteet
- keskinäinen kunnioitus, huolenpito, välittämisen asenne toisia ja ympäristöä kohtaan

Toimintakulttuurin kehittämisen muistilista esiopetuksessa:

Kaikille yhteinen esiopetus

- katsomuskasvatus on ensi sijassa kaikille ryhmän lapsille yhteistä toimintaa
- huomioidaan kaikki ryhmässä läsnä olevat katsomukset ja tutustutaan niihin
- rohkaistaan vuorovaikutukseen ja toimimaan osana vertaisryhmää
- ohjataan huomioimaan ja kunnioittamaan toisten yksilöllisyyttä

Oppimisen ja oivalluksen ilo

- kokeileminen, yrittäminen ja erehtyminen ja asioiden positiivisten puolten näkyminen
- erilaiset tapahtumat, retket ja juhlat värittävät kulttuurista vuodenkiertoa
- lasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään
- leikillä tärkeä merkitys: leikkisyys mukana katsomuksiin tutustumisessa ja leikin kautta oppiminen

Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana

- Jo se, että jokaisen lapsen oma ja perheen katsomus huomioidaan kasvatuksessa, tukee hänen osallisuuttaan.
- lapselle annetaan mahdollisuus tutustua johonkin häntä lähellä olevaan
- huomioidaan lasten ideoita ja mielipiteitä ja kannustetaan niiden jakamiseen

Hyvinvointi ja turvallinen arki

- identiteetin kehittymiselle sijaa
- tuetaan lasten hyvinvointia ja luodaan turvaa arkeen
- harjoitellaan, miten kohdata eriävät mielipiteet
- keskinäinen kunnioitus, huolenpito, välittämisen asenne toisia ja ympäristöä kohtaan